

ЛЮБОПЫТНО

Его величество превысил скорость

Король Швеции Карл XVI Густав был вынужден признать, что превысил скорость после того, как его лихо вытеснявший желтый Porsche заехал в потоке машин.

Как сообщила представительница короля, тот признал, что ехал со скоростью 120 км/ч, превысив ограничение на 10 км/ч.

Однако она опровергла сообщения о том, что король и его сын принц Карл Филит ехали на перегонки по трассе. Монарх, чье

пристраще к быстрым автомобилям широко известно, возмущался, проводя день за годом с семьей.

68-летний школьник

Сдавать выпускные школьные экзамены Шьярам Ядав из Индии начал в 1969 году. И продолжает до сих пор.

В этом году 68-летний школьник из деревни Тасинг в Раджастане предпринимет 35-ю попытку получить аттестат. Когда-то Ядав дал зарок, что не женится, пока

не сдает выпускных экзаменов. "Образование — это все в жизни, — сказал он в интервью Би-Би-Си. — Образование правит миром: образование важно и для

твоих братьев, и для твоего общества, и для правительства, и за границей".

Подтяжку голоса не желаете?

Косметическую операцию на... голосе предлагают американские хирурги тем, кто хочет звучать моложе.

Процедура предусматривает подтяжку изнутри голосовых связок, благодаря которой вибрирующий старческий голос начинает звучать в новых тонах. Раньше эта технология использо-

валась только в случаях, когда в результате болезни или травмы пациент полностью терял голос. Теперь же врачи говорят, что операция становится все более популярной у вполне здоровых

пожилых людей, уже сделавших обширные пластические операции и желающих теперь, чтобы их "возраст" их голоса соответствовал молодеческому внешнему виду.

Миру не хватает витаминов

Согласно докладу, опубликованному ЮНИСЕФ, два миллиарда человек не достигают полностью своего умственного и психического потенциала из-за недостатка витаминов и минералов в питании.

Тяжелые последствия дефицита микроэлементов — такие как анемия и слепота — известны давно, однако новые исследования показывают, что даже небольшой недостаток витаминов и минералов может привести к большим проблемам развития организма и к миллионным смертям.

10 лет назад недостаток витаминов и минералов рассматривался лишь как довольно небольшая проблема, однако этот доклад показывает, что дефицит витаминов и минералов дает тяжелые последствия для трети населения Земли. Оценки ущерба в

80 странах показывают огромное значение микроэлементов — ежедневно в мире не менее тысячи женщин умирают от анемии, вызванной недостатком железа, а недостаток йода во время беременности приводит к рождению 20 миллионов умственно неполноценных детей.

Питер Алмонд, один из авторов доклада, говорит, что это серьезная проблема, но она легко преодолевается. По его словам, такие важные добавки к пище, как витамин А, йод и железо, совсем недорогие, их внесение стоит всего несколько центов на

тонну муки или соли. Стоимость годовой потребности ребенка в витамине А — всего 5 центов, и это не только предотвратит слепоту, но и укрепит иммунную систему. 40% детей в развивающихся странах получают недостаточное количество витаминов, что ослабляет защитный механизм организма и приводит к миллиону смертей ежегодно.

Если не принять мер для ликвидации дефицита витаминов и минералов, говорится в докладе, то дети в бедных странах рискуют не развиться до своего полного потенциала.

Взгляд через фотообъектив

Российский солдат разминается на ретепиции парада к Дню Победы.

"Автомобиль да Винчи" на выставке в музее Флоренции.

Референдум на Кипре

Турецкий север Кипра на референдуме проголосовал за автономный план объединения острова. Однако греческая часть Кипра отвергла план. Предложения по Кипру нужно было утвердить, чтобы 1 мая в Единую Европу вступил весь Кипр, а не только его греческая часть. Результат референдума означает, что турецкие киприоты останутся за пределами ЕС.

В Люксембурге проходил встреча министров иностранных дел Евросоюза, на которой они пытаются найти способ отблаторить турок-киприотов за их "да" на референдуме. Предполагается снять экономическое эмбарго с турецкой общины, выделить туркам 260 миллионов евро в виде финансовой помощи и позволить им беспешинно экспортировать в Европу фрукты и овощи.

Фишер стал новым президентом Австрии

Новым президентом Австрии стал кандидат от оппозиционной социал-демократической партии Хайнц Фишер. Он получил 52,4% голосов, а его противник — министр иностранных дел Австрии Бенита Ферреро-Вальднер — 47,59%. По словам корреспондента Би-Би-Си в Вене Бетани Белл, исход голосования означает разочарование австрийцев в политике старой власти.

В ходе кампании Хайнц Фишер, один из видных деятелей оппозиционной партии в парламенте страны, обещал уделять больше внимания вопросам внутренней политики, в частности оказанию помощи молодежи и обеспечению безопасности пожилых людей. В то же время Фишер подчеркнул приверженность нейтралитету Австрии.

Свадьба принца закрыла ему дорогу к трону Голландии

Принц Голландии Йохан Фриско женился на Мэйбел Виссе Смит и таким образом отказался от своего права на королевский трон.

Правительство отказалось одобрить этот брак, заявив, что пара предоставила "неверную" информацию в ходе предварительного процесса утверждения официальных инстанциями. Вопросы стали возникать уже во время помолвки, когда голландская пресса стала публиковать сообщения о былых связях невесты с неким наркобароном.

Тем не менее свадьба состоялась, и пара, сияя улыбками, венчалась в Старой церкви в Дельфте. Среди 1400 приглашенных гостей были королевский принц Ханна У, американский миллиардер Джордж Сорос, а также многочисленные члены королевских династий Европы. Вступив в этот брак, принц Йохан потерял право на наследование нидерландского престола. В линии наследования он был третьим — после своего старшего брата наследного принца Виллема-Александра и его дочери Амалии. За Йоханом сохраняется титул принца Оранско-Нассау. Его брак носит мorganaticкий характер, что означает, что его жена не имеет никакого титула, но их дети будут герцогами и герцогинями.

В Катаре возобновился суд над россиянами

В Катаре в воскресенье возобновился суд над гражданами России, которых подозревают в убийстве чешского полевого командира Зелимхана Яндарбиева.

На первом заседании, состоявшемся две недели назад, слушания были отложены по просьбе адвокатов. Они потребовали передать им все материалы следствия для изучения и предоставить дополнительные время для подготовки к процессу.

Зелимхан Яндарбиев, бывший президент непризнанной республики Ичкерия, был убит 13 февраля, когда в Дохе был взорван его автомобиль. Катарская прокуратура утверждает, что эту акцию организовали российские агенты. По данным следствия, бомбу доставили в посольство России в Дохе дипломатической почтой. В арабских средствах массовой информации высказываются предположения, что между россиянами и катарскими властями мог быть достигнут компромисс, и после вынесения приговора россияне будут амнистированы эмиром.

Трагедия и стена молчания

Из Китая в Северную Корею прибыла автоколонна с гуманитарной помощью. Грузовики, загрузившие палатками, продовольствием и медикаментами направляются в город Ренчхон, где в результате взрыва двух поездов погибли более 160 человек и более 1300 получили ранения.

Всего Пекин предоставит Северной Кореи помощь на сумму более чем полтора миллиона долларов. КНДР — один из старейших союзников Китая.

В понедельник в Северную Корею вылетел и самолет МЧС России. На его борту — палатки, одежда и медикаменты. Российские специалисты готовят помощь КНДР также строительными материалами — соответствующие запросы со стороны Пхеньяна уже начали поступать.

Журналисты наведлись в местные лечебницы. "Мы не располагаем никакой информацией об этом", — таков был официальный ответ на все их запросы. Попытки получить какую-то информацию от местных жителей также не увенчались успехом. "Обратитесь к властям, мы не имеем к этому никакого отношения и ничего не знаем", — слышали мы в ответ. Некоторые могли видеть результаты взрыва по телевизору, но местная пресса хранила полное молчание. По всему миру известно о взрыве было в троечку главных заголовков новостей, но в одной из местных газет Дandong главной темой было выполнение задач местного отдела образования за текущий год. Во всей газете не нашлось ни строчки для трагедии, произошедшей всего в 20 км отсюда.

Однако получить какую-то достоверную информацию довольно сложно, практически невозможно. Многие журналисты прибыли в китайский городок Дandong, который расположен на границе с Северной Кореей и отделен от нее лишь узкой полосой реки. Он находится примерно в 20 км от северокорейского города Ренчхон, в котором произошел взрыв. Но для представителей международной прессы он стал информационной "черной дырой".

Около 1300 человек. В официальном сообщении властей КНДР говорится, что велется расследование, а причиной катастрофы названа халатность, из-за которой вагоны со взрывоопасным удобрением, нитратом аммония сошли с рельсов и соприкоснулись с линией электропередач.

СУСТРЭЧЫ

Радаўніца ў Барках

Вячаслаў ОРГШ

Дзеянне пацыянта Радуніцы мне патэлаваўся старошай сястры, што жыўе пад Гомелем.

— Падзем, брат, наведзем бацькоў, прыбярэм маглікі. А то хто ведае, як у наступным годзе складзецца?

Шлях няблізкі, трыста кіламетраў да Гомеля. Адтуль трэба ехаць на Клічаў, пасля назад. Потым вяртацца ў Мінск. Добрая тысяча кіламетраў.

Крыху павагаўшыся, я ўсё ж пагадзіўся. Вырашылі ехаць у нідзею, паколькі на дарогах менш машын.

І вось мы (сястра з мужам і я з жонкай) іначымся да родных месцаў. Мой старэйшы аўтамабіль трымае курс на вёску Баркі, што схаваўся ў знамяціх тых клічаўскіх лясах. У апошнюю хвілінку гэтыя лясы давалі надзейны прытулак партызанам. Тым самым, якія першымі ў Беларусі рыхавалі рук супраціву нямецкай акупацыі.

Праз Бабыруй, Кіраўск па маглёўскай шашы дажджам да Клічаўскага раёна. Вёска Тачына ка сусрацкае моўляўскае аб'явавацца. Шчарнае хаткі сціпла прытуляцца ўздоўж лесу, выглядаюць такія нутры. Ні кроплі дажджана колеры. Не відаць, не чуваць трактары, сямлі, не імае на свайго каня арты. Жыццё быццам бы сшыло дыялоў. Сюрэалістычная карціна, якую намалюваў час. Ці людзі?

Праз некалькі кіламетраў — Ганчанскае. У наваколлі гэтай вёскі адно з лепшых у краіне радзівішчых беларускага чорнага золата — торфа. Масювае торфапрамысловыя дэскіпаздамы дабываюць таннае паліва. Яго ахвотна купілі нават замежныя спажывы.

У пяцідзесятых гадах на гэтым торфапрамысловым працаваў мой бацька Пётр Кандратавіч. Ад вёскі Маркаўшчына, дзе мы жывем, да завода кіламетраў пад паліваўшай. На дэсківа бацька сядзеў на веласіпедзе і ехаў на працу. Начаву ў брата Ігната, які жыў у Ганчанскім. Вяртаўся на наступны дзень позна вечарам.

У змовы перыяд прыязджай толькі ў нядзелю. Машыны ўвесь час неварнавалі, — даводзілася амаць алгой хатняй раскладаркай займацца, і пшера дзяціль выхоўваць. Але шчыла, бо бацька да разы на месяц прыносіў "капейку", якую ў калісе нехта было зарабіць за год.

Пражджаль праз Ганчанскае павольна, угтылаючы ў дзверы. Я мжовлі злавў сьбе на думцы, што яно надале... Быццам тое ж Тачына.

Толькі чым? Можа, тым, што жыццё тут хоць і не знікла (як-нік, прасхавы вёску ад пачатку да канца,

Чаму так? Чаму перад народам паўстае гаметлае пытанне "быць ці не быць"? Каго вінаваціць у тым, што мы няк не пазбавілі ад пагроз ператварэння ў манкурта? Ці толькі рысы нашата нацыянальнага характару шкодзяць нашаму развіццю?

Часткова адказ на гэтыя пытанні прыходзіць разам з невялікай падзеяй. Яна адбывалася, калі мы ўжо сядзелі каля бацькоўскіх маглікаў з падлітымі калісамі. Сястра Маруся палівавала бацьку і маю за нябачаную папярэньку і літчы выказала пажаданне, каб яны "закалі нас як мага даўжэй".

У гэты момант на магліках з'явіліся двое. Дзячынца і хлопце з кінакамерай.

Хто даручыў ім пасахць у Баркі, каб даславаць падрыбніцы траты, якая здыралася за шчыльняе год таму, я дэкліна не высветліў. Даведзся толькі, што ініцыятыва зыходзіла з Нямецчыны.

Дзячынца пачала падрыбняна распітваць мисювох, якія

Бабы і дзеці паднялі лямант, пачалі прасіцца.

Тады афіцэр аб нечым пашпраху з перакладчыкам і той каза: "Пан начальнік злітуеца над вамі, калі вы ўсёй вёскай прыстойна пакаваеце забітых партызанамі жывіцтва".

Васкоўні зрабіў, як хацеў афіцэр. Але пацалкам пакарання не пабеглі.

Аршыталі тых, на каго паказаву староста. Тады і бацькавых братоў Івана і Хомяку скапілі, бо да іх заходзілі партызаны. Яны кавалі ім коней, рамантавалі зброю. З братоў карнікі доўга дзекваліся ў рэцэ рэшт расстралялі. А потым пачалі паліць хатні. Жыццём спалілі дзеля Кандрата і бацьку Аксіню. Яны былі старэйшыя, разбітыя горам і адмовіліся выхадзіць на вуліцу, засталіся сядзець на печы.

Марусяны вочы раптам зрабіліся вільготнымі. Сястра хіліхну памувацца, затым падрыбляла.

А забітыя немцы ляжалі вась туп...

Сястра паказала рукой у бок двух бугаркоў, якія ледзь узвышаваліся на самай ускраіне магліка, кроках у дваццаці ад бацькоўскіх маглікаў. І змоўла.

А я, усклаваўшыся аповедам, пра сьбе парожжы састрыны маналог.

Наша зямелька ўсіх ахвотна прымае. І правых, і левых. І ахвяр, і забойцаў. І сваіх, і чужоў.

Адно толькі цяжка зразумець. Што адбываецца з нашай "любоўю" з отеческим гробам? Глядзіце, якія запічаныя маглікі... Такое відэацына не толькі тут. На Беларусі зандыбных маглікаў сотні.

Няўжо, напрыклад, уладцы Клічаўскага раёна, райвыканкам не ў стане прывесці ў парад гэтыя дзесяты дзесяты казінутых маглікаў? У стане. Толькі, відаць, не халае разумення тых, што паліваць аб памёрлых патрэбна не тым, што апавіраўся на неба, а жывым на зямлі.

Дзе та Нямецчына? Прайшоў ужо шчыльняе год, а немцы ўсё шукае немца, Фрыц-малодшы шукае Фрыц-бацьку ці дзеда. Бо немцы, нямецкая дзяржава добра ўсведамляюць: без памыхі ад продкаў, якія сваімі рукамі стваралі і трымалі мінулае, нацыянальную гісторыю, у нашай няме шчырага блудучы.

Спыталіся ў немца, куды сцягае яго радзюв, карані нямецкай дзяржавы. Ён не думае, адказаў: у часы Рымскай імперыі, калі язычніцкія плямёны германцаў вавалі за рымскімі легіянамі.

А што сівярылае наш "правадыр"? Беларуска, маўляў, да дзевяціста стагоддзя не мелі дзяржавы. І гэты свой сумнеўны погляд ён патрабуе класці ў палмурак дзяржаўнай ідэалогіі.

Чуць такое прырка нават ад

цёмната чалавека. Не тое што ад дзяржаўнага дзеяча. Быццам беларусы шмат якіх жыві на Месіцы, а не былі этнічнай і культурнай большасцю адной з самых цывілізаваўных дзяржаў Еўропы — Вялікага княства Літоўскага.

Вось таму так і атрымалася, што Калі дзеці па Нямецчыне і трапляюцца маглікі, то хочашы не, а скажаш: гэта твоў мастацтва, пераведзеная ў камень памяць мінулых пакаленняў. А калі трапляюцца нашы маглікі, то часта скажаш няма чаго.

Апрача таго, што гэтыя маглікі ёсць артэфакт знікліх цывілізацый. Што яе носьбіты ўжо пакінулі зямлю. Невадомка толькі, дзе яны з'явіліся? Ці патрапіла на неба?

Да дома мы ад'язджалі ў мінеральнай настрой. Стрыччын брат па матчынай ліній, якога я не бачыў больш за трыццаць гадоў і неспадзявана сустраў лі маглікаў, распіваў аб жыцці быццё. У свае семдзесят тры Генаў Іванавіч выглядаў маладым, халіа, як прызнаўся сам, "гаралі папіву нямерана".

І перанёс інфаркт. Можа, так захаваўся тады, што ўсё жыццё працаваў лесніком у гэтым. І, што не меней важна, прыродзе людзям "шкоды не рабіў".

Перад тым, як сесці ў машыну, я спытаў брата, што новага ў Барках. І пачуў у адказ сумную навіну.

— Фактычна Баркоў не існуе. Хаты стаяць, а жыхароў... Старыя памерлі, моладзь падаралася ў райцэнтр. Шмат хто сканаў ад п'янтства.

Памятаўся Івана, свайго стрымчанага брата, сына Ігната Хімікі, Пятра Кандратавіча старошай сястры? Ужо даўно загараў ад гарэлкі. А ў мінулым годзе памерла яго жонка Маруся. Таксама моцна піла. Нека ўвесь перапісала разгэтань бульбу ў агародзе. Разгэтані. А яна запіла. Так та бульба і зымала пад снемцам.

Так што, Пятровіч, Баркі калі не адношчыцца, дык альхадзіцца натуре. Пра раёне тачкі вёсак шмат.

На развітанне мы абняліся. Бо ведае, ці дажджэцца яшчэ ўбачыцца.

З гэтымі не ішлі Баркі. Можа, лёс гэтай вёскі, як і суседня Тачына, знакавы? Можа, ён гэты лёс, частка нашай агульнай буды?

Не адзін год беларусы памірае больш, чым нараджаецца. Нас ужо меней за дзесяць мільёнаў. Палова шлободу распадаецца. З кожным годам колькасць выпітага беларускага спіртного іквіла павялічваецца.

А яшчэ чарнобыльская навала. Дзяржава народна-дэмакратычная — амаль прызнаны факт. Спецыялісты прагназуюць, што праз трыццаць год, калі тэндэнцыя не перамяніцца, нас застаецца чатыры, у лепшым вы-

падку, шчысць мільёнаў. Прычым пераважна старага ўзросту.

У чым вылісе, цяжка сказаць. Поўны рэзультат наўрад ці хто ведае. Але тое, што беларусам трэба, апрача спадзяванняў на заступніцтва продкаў, больш рацую ўтрымліваць сувязь часоў, мадавае гістарычную памяць, як след папаліць і папярэжваць у зямным вымярэнні — гэта бясспрэчна.

І абавязкова (і я магу хутчэй) неабходна ўваходзіць у рэчышча агульнаеўрапейскага палітычнага жыцця. У правільнасці гэтай тэмы мне яшчэ раз пераканаў апошні эпізод падарожжа на малую Радзуну.

...Вярталіся праз Клічаў. Калі вёскі Папалыва, што ляжыць на шляху з Баркоў да райцэнтра, прыпыніліся, каб угтыдзецца ў паўзабытыя, але ўсё яшчэ знаёмыя машыны.

Калі ўжо збіраліся рушыць далей, да нас падышоў чалавек у моцнай паветравой скураным пальто і ботках, з палатнінай стрэльбай на левым плячы. Спытаў шыраўту. Я адказаў, што ў нашай кампаніі ніхто не паліць.

Чалавек павярнуўся, каб ісці сваім шляхам. Але нешта яго прыпыніла. Ён зноў павярнуўся да мяне тварам. З паўхвілінны прыгладзіўся ўрэшце спытаў:

— Огіт, гэта ты?

— Так, ёсць сама.

— О, чарка! Алхуць ты ўжыўся? Не пазнаеш мяне? Я — Міхась Хрыпко.

Насупраць мяне стаяў, не маючы паверыць, Мішка. Той самы аднаўсковец Мішка, з якім зызнана не адна прыгода дзяцінства.

Паўспаміналі мільну. Першымі, ўзружымі, да фактаў жыццёвага шляху. Міхась распавёў аб тым, што вучыўся ў інстытуце і не скончыў. Працаваў механізатарам, займаўся дробным гандлем. Некалькі разоў жаніўся. І няспынна паліваў.

— Колькі звароў перастарэлаў, табе не перадаць. Але зварэ палюю выхадзіць на дробяк. Нешта сапсавалася ўнутры. У пазымым годзе выйшаў на ляс. Падышоў да яго метраў на пянаццаць. А ён, дурань, вочы вупінуў і, як малое дзіця, даверліва глядзіць на мяне. Я ружжю ўскінуў, хвілін дзе паватаўся ды так і не наішчў курак, не заваўлі сахатага. З таго моманту я, як і дзе, не пішу паліваў, бацу ласіныя вочы...

У гэтым месцы мой знаёмы нечакана змяніў тэму.

— А ты, значыць, палітыкай займаешся? Трапіліся мне твае артыкулы. Чытаў. Апаліцыю падтрымліваеш? Я табе скажу так. Дурныя вы ўсе там, бо да гэтай часу не зноўлі аднаго лята лес ні паліва паліваў, бацу ласіныя вочы...

Як паліцыяны магу засведчыць, ад закормелых гончых на паліцыяні карысці маю.

Адным словам, пералай сваёй апаліцыі і ўсёй свядомай інтэлігенцыі: хоць сядзець, даўно пара нешта для народа зрабіць. Беларусы звязалі між неба і зямлі, без вавай дапамогі і не выбарча на шырокі прастор. І можае не сумнявацца, народ нас падтрымае, калі толькі ўзружыцца, што вы паліцыяна-ўзружыце, а не робіце выглад.

Пагаманіўшы яшчэ крыху пра мясцовыя справы, агульных клічаўскіх знаёмых, мы развіталіся і машына павольна пакацілася наперад.

